

SYRJINTÄLAUTAKUNTA

Välillinen syrjintä, ulkomaan kansalainen, etninen tausta, vakuutuspalvelut, sairauskuluvakuutus, syrjintäolettama, hyväksyttävä syy, todistustaakka

Diaarinumero: 1920/66/2005

Antopäivä: 28.8.2006

Vakuutusyhtiö X vaati ulkomaan kansalaiselta sairauskuluvakuutusta varten selvityksen siitä, kuinka kauan tämä oli asunut Suomessa sekä tiedon siitä, onko tällä Kela-korttia. Vastaavaa selvitystä ja tietoa ei pyydetty Suomen kansalaisilta. Yhtiön mukaan selvityksen pyytäminen oli tarpeellista, sillä vakuutuksen myöntämiseen vaikuttaa myös muun muassa henkilön pysyvä asuinpaikka. Suomessa sairastavuus- ja kuolevuusriski ovat erilaisia kuin muissa maissa ja maanosissa. Asumisajan selvittäminen oli vakuutusyhtiölle tärkeää ja se vaikuttaa vakuutuksen myöntämiseen ja vakuutuksen voimassaoloaikaan. Tietoa Kela -kortista kysyttiin, koska vakuutuksen hinta on laskettu sillä perusteella, että Kela-korvaus saadaan. Syrjintälautakunta totesi, että suurin osa ulkomaan kansalaisista on etniseltä taustaltaan muita kuin suomalaisia. Näin ollen vakuutusyhtiön käytäntöä, tavoitetta ja keinoa ulkomaalaisten vakuutushakijoiden kohdalla tuli tarkastella yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti. Syrjintälautakunta katsoi, että X on näyttänyt sillä olleen hyväksyttävät tavoitteet, jotka liittyvät riskien ja vakuutusyhtiön vastuun selvittämiseen. Vakuutusyhtiön käyttämät keinot eivät sen sijaan olleet asianmukaisia ja tarpeellisia, koska yhtiön tarvitsemat tiedot olisi saatu yhdenvertaisen kohtelun kannalta hyväksyttävämällä tavalla tiedustelemalla vakuutushakemuslomakkeessa suoraan sitä, onko kyseinen henkilö oleskellut Suomessa viimeisen kahden vuoden aikana ja onko hänellä Kela-kortti. Kansalaisuutta koskevan tiedon vaatimisessa ja sen ilmoittamisessa ei mainittuja seikkoja voida päätellä hakemuksessa esitetyillä perusteilla. Vakuutusyhtiö X:n käytäntö oli omiaan saattaman ulkomaan kansalaiset erityisen epäedulliseen asemaan siten, että etnisesti muiden kuin suomalaisten oli vaikeampaa saada kyseinen vakuutus. Syrjintälautakunta katsoi, että vakuutusten saamisessa on kyse merkittävästä asiasta ja kyse on välillisestä syrjinnästä ja kielsi vakuutusyhtiö X:ää käsittelemästä sairaskuluvakuutushakemuksia sillä tavoin, että ulkomaalaiset joutuvat huonompaan asemaan kuin suomalaiset.

Hakijan vaatimukset

Vähemmistövaltuutettu on pyytänyt tutkimaan, onko Vakuutusosakeyhtiö X rikkonut syrjinnän kieltä sairaskuluvakuutusten harkinnassa ja antamaan kieltopäätöksen siinä tapauksessa, että yhtiö jatkaa tai uusii asiakkaiden kansalliseen alkuperään tai kansalaisuuteen liittyvään syyhyn perustuvaa syrjivää menettelyä.

Hakijan perustelut

Vakuutusyhtiö X:n käytäntö asumisaikaa ja Kela- korttia koskevien selvitysten vaatimisesta vain ulkomaalaisilta asettaa ulkomaalaiset erityisen epäedulliseen asemaan Suomen kansalaiseen verrattuna. X:n käytäntö näiltä osin on yhdenvertaisuuslain kieltämää välillistä syrjintää.

Sairaskuluvakuutusta myönnettäessä Suomen kansalaiselta ei selvitetä tämän mahdollista ulkomailla asumista, mutta ulkomaan kansalaiselta vaaditaan selvitys siitä, kuinka kauan tämä on asunut Suomessa. Tämä voi käytännössä johtaa tilanteeseen, jossa kymmeniä vuosia tai jopa koko elämänsä ulkomailla ja alle kaksi vuotta Suomessa asunut Suomen kansalainen voi saada sairauskuluvakuutuksen ilman selvitystä Suomessa asumisajasta. Tällaisissa tilanteissa Suomen kansalaiselta ei voida tarvittaessa välttämättä selvittää sairaushistoriaa sen paremmin kuin juuri Suomeen muuttaneelta ulkomaalaiseltakaan. Ulkomaalaiselta selvitetään tämän Suomessa asumisaika ja selvitysten jäädessä antamalla henkilölle ei myönnetä sairausvakuutusta, vaikka hän olisi asunut Suomessa kymmeniä vuosia.

Vakuutusyhtiöllä on samanlainen mahdollisuus tiedustella vakuutuksen hakijalta tämän asumisaikaa tai maasta poissaoloa ja vaatia asiassa selvitystä. Jos todellisena tarkoituksena on varmistaa vakuutusyhtiön mahdollisuus selvittää henkilön sairaushistoriaa, olisi asumisaikaehdon ja selvitysvelvollisuuden oltava yhtäläinen niin Suomen kuin muidenkin maiden kansalaisille.

Asumisajan tiedustelu sinällään on perusteltua ja hyväksyttävää, mutta asumisajan selvittäminen vain ulkomaalaisilta vakuutuksen hakijoilta vaikuttaa puolueelliselta ehdolta.

Ulkomaan kansalaisilta Kela-kortin olemassaolo päinvastoin kuin Suomen kansalaisilta aina kysytään, vaikka nämä olisivat asuneet Suomessa vuosia.

X:n oletus Suomen kansalaisten automaattisesta kuulumisesta Kelan sairausvakuutuksen piiriin on virheellinen.

Se, että X kohtelee alkuperäisiä ja ulkomailta muuttaneita Suomen kansalaisia tasa-arvoisesti, ei tee X:n käytäntöä suhteessa ulkomaalaisiin vakuutushakijoihin tasa-arvoiseksi.

Hakijan selvitys tapahtumista

A:n jätettyä sairaskuluvakuutushakemuksensa Vakuutusosakeyhtiö X:ään pyydettiin A:ta lähettämään kopio Kela-kortistaan ja ilmoittamaan kuinka kauan A oli asunut Suomessa. X ilmoitti, että vakuutushakemuksen käsittely keskeytetään, mikäli A ei toimita selvityksiä.

Vähemmistövaltuutettu tiedusteli X:ltä, koskeeko selvitysvelvollisuus kaikkia vakuutuksen ottajia vai vain vierasperäisen nimen omaavia hakijoita ja mikä oli kyseisten tietojen merkitys vakuutuksenantajan vastuun arvioinnissa.

X oli vastannut, että kansalaisuutta kysytään, koska se on henkilövakuutuksessa merkityksellistä riskin arvioimisen kannalta. Vakuutusmaksu ja sopimusehdot määräytyvät hakijan terveydentilan perusteella. Terveys selvityksessä kysytään viiden vuoden aikaisia hoitoja ja aikaisempia nimettyjä sairauksia. Vastuuvallinnan ratkaisuohteet perustuvat suomalaiseseen ja länsimaalaiseen lääketieteelliseen kokemukseen sairastuvuudesta ja kuolemasta. Sairastavuus ja kuolemanriski voivat vaihdella eri maissa ja maanosissa. Näistä syistä johtuen asumisajan selvittäminen oli vakuutusyhtiölle tärkeää ja se vaikuttaa vakuutuksen myöntämiseen ja vakuutuksen voimassaoloaikaan.

X edellyttää, että vakuutuksen hakija on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta. X pyytää ulkomaan kansalaisia ilmoittamaan, kuinka kauan vakuutushakija on asunut Suomessa. Sitä kysytään, jos asiakas ei ole ennestään X:n asiakas eikä asia ilmene vakuutushakemuksesta. Pelkän vierasperäisen nimen perusteella asumisaikaa ei tiedustella.

X pyytää Kela-korttia vain silloin kun ulkomaan kansalainen hakee sairaskuluvakuutusta varmistuakseen siitä, että vakuutettu kuuluu Suomen sairaskuluvakuutuksen piiriin, koska korvattavaksi jää tällöin vain sairaanhoidon kustannusten ja yleisen sairaskuluvakuutuksen välinen erotus. Siksi Kela-kortin pyytäminen on tarpeellista yhtiön vakuutushakemuksen käsittelyä varten.

A:lta oli tiedusteltu Suomessa asumisen pituutta ja Kela-korttia, koska hän ei ollut täyttänyt vakuutushakemuksen kohtaa "kansalaisuus" eikä yhtiö ollut tiennyt A:n kansalaisuutta. X oli myöntänyt A:lle kaikki hänen hakemansa vakuutukset.

Vakuutusosakeyhtiö X ilmoitti, ettei sillä ole mahdollisuutta selvittää jokaisen suomalaisen mahdollista oleskelua ulkomailla. Pääsääntöisesti sairaskuluvakuutusta tai muuta henkilövakuutusta X ei myönnä suomalaiselle, joka muuttaa ulkomaille pysyvästi tai väliaikaisesti tai asuu jo ulkomailla.

A ei ollut kommentoinut X:ltä saatuja vastauksia.

Vakuutusosakeyhtiö X:n vastaus

Vakuutusmaksun laskeminen perustuu monien vahingonvaaraa koskevien seikkojen tuntemiseen. Sen vuoksi vakuutusyhtiön on saatava oikeat ja tarkat tiedot vakuutuskohteesta. Lisäksi varsinkin henkilövakuutusten osalta on tapauksia, joissa vakuutusyhtiö ei lainkaan myönnä vakuutusta.

Vakuutuslainsäädännön 22 §:ssä on vakuutuksenottajalle ja vakuutetulle asetettu velvollisuus antaa oikeat ja täydelliset vastaukset vakuutuksenantajan esittämiin kysymyksiin, joilla on tai voi olla vaikutusta vakuutuksenantajan vastuun arvioimisen kannalta.

Vakuutuksenottajan ja vakuutetun tulee lisäksi vakuutuskauden aikana ilman aiheetonta viivytystä oikaista vakuutuksenantajalle antamansa, vääriksi tai puutteellisiksi havaitsemansa tiedot.

Vakuutusyhtiö voi ennen vakuutuksen myöntämistä vaatia hakijalta lisätietoja ja täsmennyksiä. Henkilövakuutuksessa oikeiden ja täydellisten tietojen antaminen vakuutusta haettaessa on keskeisen tärkeää vakuutetun vakuutusturvan ja vakuutusyhtiön vastuun kannalta.

Vapaaehtoisissa vakuutuksissa vallitsee sopimusvapaus. Vakuutusyhtiö voi hyvän vakuutustavan ja vakuutuslainsäädännön sekä muun lainsäädännön pohjalta itse laatimiensa myöntösääntöjen pohjalta hyväksyä tai hylätä vakuutushakemuksia. Sopimuspakkoa ei ole.

Vakuutuslainsäädännön mukaan vakuutusyhtiön täytyy tietää vakuutuksenottajaa paremmin mitkä seikat vaikuttavat yhtiön vastuun arvioimiseen, joten yhtiön on itse arvioitava, mitä tietoja se tarvitsee riskinsä arvioimiseksi ja tämän perusteella päätettävä, mihin nimenomaisiin kysymyksiin se haluaa vastauksen. Vakuutusyhtiön vastuu syntyy, jos vakuutuksenottaja ja vakuutettu ovat vastanneet oikein ja täydellisesti vakuutusyhtiön esittämiin kysymyksiin.

Vakuutuslainsäädännön mukaan vakuutusehdoissa voidaan nimenomaisella ehtomääräyksellä velvoittaa vakuutuksenottajaa ilmoittamaan tietyistä vakuutuskauden aikana tapahtuneista vahingonvaaraa olennaisesti lisänneistä muutoksista.

A on allekirjoittamallaan vakuutushakemuksella hakenut henkivakuutusta tapaturman varalta. Hakemuksessa ei oltu täytetty kohtia kansalaisuus, puhelinnumero eikä merkitty mitään rasteja asianomaisiin terveystietoihin. Allekirjoituskohdasta myös paikka ja päiväys puuttuivat.

X ei menettele niin, että se lähettäisi kaikille vierasperäisen nimen omaaville lisätiedustelun, jossa pyydetään Kela-korttia tai asumisaikaselvitystä. Jos A:n vakuutushakemuksessa olisi ollut maininta siitä, että hän on Suomen kansalainen, hänen hakemuksensa olisi heti ilman lisätiedusteluja hyväksytty. Koska kansalaisuustieto on hakemuksesta puuttunut, on yhtiössä oletettu, että henkilö ei ole Suomen kansalainen, jolloin hakemuksen käsittelijä on päätenyt kysymään asumisaikatietoja ja Kela-korttia.

Lain säännösten nojalla on perusteltua selvittää nämä seikat, kun yhtiö myöntää henkilövakuutuksia ulkomaan kansalaisille. Henkilön vierasperäisellä nimellä ei ole asian ratkaisemisen kannalta mitään merkitystä.

X kiistää menettelevänsä niin, että se lähettäisi kaikille vierasperäisen nimen omaaville lisätiedustelun, jossa pyydetään Kela-korttia tai asumisaikaselvitystä.

X:ssä henkilövakuutusratkaisut tehdään noudattaen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hyväksymää suositusta vastuuvallinnan yleisiksi periaatteiksi vakuutustoiminnassa sekä Retron laatimia vastuuvallinnan ratkaisuohteita. Kyseisten vastuun valintaa koskevien säännösten mukaan henkilöryhmiä ei aseteta esimerkiksi rodun tai etnisen alkuperän vuoksi eriarvoiseen tai muita huonompaan asemaan.

Henkilövakuutuksissa vakuutettava riski perustuu merkittävältä osalta vakuutettavan henkilön terveydentilaan. Tämän vuoksi asiakkaan terveydentila vaikuttaa sekä vakuutusturvan laajuuteen että vakuutusmaksuun. Terveydentilan perusteella voidaan periä korkeampaa vakuutusmaksua, liittyy vakuutukseen rajoitusehteja tai joissakin tapauksissa vakuutusta ei voida myöntää lainkaan.

Vakuutusyhtiön Keskusliiton ohjeiden perusteella vakuutuksen myöntämiseen vaikuttavat myös muun muassa henkilön pysyvä asuinpaikka. Asumisaikatiedon perusteella voidaan arvioida, onko henkilö pysyvästi asettunut asumaan Suomeen. Asumisaikaa kysytään vain, jos henkilö on ulkomaan kansalainen, eikä ole ennestään X:n asiakas. Suomessa sairastavuus- ja kuolevuusriski ovat erilaisia kuin muissa maissa ja maanosissa. X myöntää vakuutuksia vain Suomessa pysyvästi asuville henkilöille. Jos Suomen kansalainen muuttaa ulkomaille pysyvästi tai väliaikaisesti ulkomaille tai asuu jo ulkomailta, henkilövakuutuksia ei myönnetä lainkaan. Ottaen huomioon vakuutuslainsäätönsä säännökset ja vastuuvallinnan periaatteet, voidaan henkilön pysyvää asuinpaikkaa juridisesti täysin perustellusti pitää vastuuvallinnan kannalta merkittävänä seikkana.

Asumisajalla on tärkeä merkitys myös silloin, kun Kansaneläkelaitos päättää myönnetäänkö ulkomaalaiselle henkilölle Kela-korttia vai ei. Ottaen huomioon, että asumisajalla on merkitystä lakisääteisen sairausvakuutusturvan kannalta, on täysin luonnollista, että asumisajalla on merkitystä myös samoja kuluja vielä kattavammin korvaavan vapaaehtoisen vakuutuksen myöntämisen kannalta.

Asumisajan pituus vaikuttaa myös siihen, miten vakuutusyhtiö pystyy hankkimaan tietoja vakuutetun aikaisemmasta terveydentilasta. Ulkomailta terveydentilatietojen hankkiminen on hankalaa. Vakuutushakemuksessa vakuutuksen hakija suostuu siihen, että terveydenhuollon yksiköt ja toiset vakuutusyhtiöt antavat hakemuksen ja mahdollisen korvausasian käsittelemistä varten tarvittavia terveydentilatietoja X:lle. Juridisesti perusteltua on, että terveydentilatiedot vaikuttavat vakuutuksen myöntämiseen. Vakuutuksen myöntäminen edellyttää kahden vuoden asumisaikaa Suomessa.

A:ta on pyydetty lähettämään kopio Kela-kortista. Koska sairauskulu- ja tapaturman hoitokuluvakuutus on hinnoiteltu niin, että vakuutettu saa osan korvauksista sairausvakuutuslain nojalla, on yhtiön intressissä selvittää, kuuluuko vakuutettava Suomen

sairausvakuutusjärjestelmän piiriin. Ulkomaan kansalaiset kuuluvat Suomen sairausvakuutusjärjestelmän piiriin vain silloin, kun he ovat varsin pysyvästi asettuneet asumaan Suomeen. Kela-kortti voidaan myöntää sekä pysyvänä että määräaikaisena.

Kun sairauskulu- tai tapaturman hoitokuluvakuutuksen hakijana on ulkomaan kansalainen, pyydetään vakuutuksenhakijalta vakuutushakemuksen käsittelyä varten kopio Kela-kortista. Vakuutus myönnetään vain, jos Kela-kortti on myönnetty ja Kela maksaa osan korvauksista, koska vakuutuksen hinta on laskettu sillä perusteella, että Kela-korvaus saadaan. Yleensä määräaikainenkin Kela-kortti on riittävä vakuutuksen myöntämiseen.

Hakija on kirjelmässään hyväksynyt tämän perusteen vakuutuksen myöntämiseen vaikuttavana seikkana. Vakuutusyhtiön Keskusliiton vastuunvalintaa koskevien ohjeiden mukaan muiden vakuutusten, tässä lakisääteisen vakuutusturvan olemassaolo, voi olla vakuutuksen myöntöön vaikuttava peruste. Kela-korttia pyydetään kuitenkin vain silloin, kun henkilö hakee sairauskulu- tai tapaturman hoitokuluvakuutusta.

Vakuutus on välittömästi myönnetty, kun A on selvittänyt Suomen kansalaisuutensa ja kertonut asuneensa jo vuosia Suomessa. Koska hän on Suomen kansalainen päinvastoin kuin lisätiedustelua lähetettäessä oli oletettu, ei tällä seikalla asian ratkaisemisen kannalta ole ollut enää mitään merkitystä. Kela-kortin kopiota A:n ei olisi tarvinnut lähettää, koska tälläkään seikalla ei ole ollut enää merkitystä, kun on saatu tiedoksi se, että hän on Suomen kansalainen.

X on muuttanut ohjeistustaan niin, että jatkossa kysytään ensisijaisesti nimenomaan henkilön kansalaisuutta. Virkailija kääntyy ensinnä vakuutuksen myyjän puoleen ja asiakkaan puoleen vain, jos myyjä ei tiedä kansalaisuutta.

Suomessa asuvia syntymästään saakka Suomen kansalaisia sekä ulkomailta Suomeen muuttaneita Suomen kansalaisia kohdellaan vakuutuksen myöntämisessä yhdenvertaisesti. Suomessa asuvat Suomen kansalaiset, joilla on Suomessa varsinainen asunto ja koti, kuuluvat lain mukaan Suomen sosiaaliturvan piiriin. Tästä syystä asumisaikatiedon ja Kela-kortin kysyminen kaikilta Suomen kansalaisilta, joilla on vakituinen asunto täällä, on turhaa, koska kyseiset henkilöt automaattisesti saavat itselleen Kela-kortin.

Ulkomaan kansalaisilta pyydetään tietoja asumisajasta, koska vakuutus myönnetään vain vakituisesti Suomessa asuville henkilöille. Sairauskulu- ja tapaturman hoitokuluvakuutuksen osalta edellytetään lisäksi, että henkilö kuuluu lakisääteisen sairausvakuutusjärjestelmän piiriin, koska vakuutuksen hinta on laskettu olettaen, että osa korvauksista saadaan Kelasta.

X katsoo, ettei se ole toiminnassaan ketään millään tavoin syrjinyt, vaan on vastuunvalinnassaan noudattanut alan lainsäädäntöä sekä Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton vastuunvalinnasta antamia ohjeita.

Hakijan vastaselitys

X on vastineessaan vahvistanut, että vakuutuksen myöntämisen edellytysten arvioimisessa asumisaikaa kysytään vain, jos henkilö on ulkomaan kansalainen, eikä henkilö ole ennestään Sammon asiakas.

Asumisaikavaatimusta perustellaan sillä, että henkilövakuutuksissa vakuutettava riski perustuu merkittävältä osalta vakuutettavan henkilön terveydentilaan. Asumisajan pituus vaikuttaa siihen,

miten vakuutusyhtiö pystyy hankkimaan tietoja vakuutetun aikaisemmasta terveydentilasta. Ulkomailta terveydentilatietojen hankkiminen on hankalaa.

X:n toimintatapa vaatii asumisaikaselvitystä ainoastaan ulkomaalaisilta on ristiriidassa perusteena käytetyn terveystietojen arvioimisen tarpeen osalta. X:n toimintatapa perustuu oletukseen, että Suomen kansalaisuus automaattisesti tarkoittaisi, että henkilövakuutuksissa vakuutettavan sairastavuus- ja kuolevuusriski on jokaisen Suomen kansalaisen kohdalla yhtäläinen siltä osin, mitä tulee Suomessa asumiseen. On myös Suomen kansalaisia, jotka ovat asuneet muualla kuin Suomessa pitkiä aikoja elämästään ja he saattavat hakea X:ltä vakuutusta asuttuaan Suomessa alle kaksi vuotta. Heidän kohdallansa yhtä lailla on hankalaa hankkia terveydentilatietoja ulkomailta. X:n toimintapolitiikan mukaan tällaiset henkilöt eivät kuitenkaan muodosta vakuutusriskiä, koska he ovat Suomen kansalaisia.

Vakuutusosakeyhtiö X:n toiminta vaatii asumisaikaselvitystä ainoastaan ulkomaalaisilta asettaa ulkomaalaiset erityisen epäedulliseen asemaan Suomen kansalaisiin verrattuna. Asumisaikaselvitystä on perusteltua vaatia vakuutusriskin arvioimiseksi, mutta vakuutusriskin arvioiminen asumisaikavaatimuksen osalta tulisi tapahtua yhtäläisesti vakuutuksenhakijoiden kansalaisuudesta riippumatta. Kaikilta vakuutusta hakevilta tulisi yhtäläisesti selvittää, ovatko he asuneet vakituisesti Suomessa viimeiset kaksi vuotta ennen hakemuksen tekemistä, kun vakuutuksen myöntäminen edellyttää kahden vuoden asumisaikaa Suomessa.

Vastineessaan X on vahvistanut myös, että koska sairauskulu- ja tapaturman hoitokuluvakuutus on hinnoiteltu niin, että vakuutettu saa osan korvauksista sairausvakuutuslain nojalla, on yhtiön intressissä selvittää, kuuluuko vakuutettava Suomen sairausvakuutusjärjestelmän piiriin. Kun sairauskulu- tai tapaturman hoitokuluvakuutuksen hakijana on ulkomaan kansalainen, pyytää yhtiö vakuutuksenhakijalta vakuutushakemuksen käsittelyä varten kopion Kela-kortista. Vakuutus myönnetään vain, jos Kela-kortti on myönnetty ja Kela maksaa osan korvauksista.

X vaatii ainoastaan ulkomaalaisia esittämään voimassa olevan Kela-kortin. Suomen kansalaisilta tätä ei vakuutusta haettaessa vaadita, vaan X olettaa, että Suomen kansalainen kuuluu automaattisesti Kelan sairausvakuutuksen piiriin. Näin ei asia kuitenkaan automaattisesti ole. Täten X:n intressissä olisi myös Suomen kansalaisten osalta selvittää kuulumisen Kelan sairausvakuutuksen piiriin. Näin ollen voimassa olevan Kela-kortin vaatiminen ainoastaan ulkomaalaisilta asettaa ulkomaalaiset erityisen epäedulliseen asemaan Suomen kansalaisiin verrattuna. Kaikilta sairauskulu- ja tapaturman hoitokuluvakuutusta hakevilta tulisi yhtäläisesti selvittää Kela-kortin voimassaolo.

X ei ole esittänyt sellaisia syitä tai perusteita, jotka osoittaisivat, että X:n toiminta ei olisi syrjivää, kun se kohdistaa asumisaikaselvityksen sekä Kelan sairausvakuutuksen selvittämisen vaatimuksen ainoastaan ulkomaalaisiin vakuutuksenhakijoihin.

Esittelijän esitys

Vakuutusyhtiö X:n käytäntö ulkomaalaisten vakuutuksenhakijoiden kohdalla on ollut välillistä syrjintää.

Syrjintälautakunta kieltää vakuutusyhtiö X:ää käsittelemästä sairaskuluvakuutushakemuksia sillä tavoin, että ulkomaalaiset joutuvat huonompaan asemaan kuin suomalaiset. Asumisaikaa Suomessa ja Kela-kortin olemassaoloa koskevat tiedustelut on tehtävä yhdenvertaisesti.

Perustelut

Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä muun muassa etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain 6§:n 2 momentin 2 kohdan mukaan sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Suurin osa ulkomaalaisista eli ulkomaan kansalaisista on etniseltä taustaltaan muita kuin suomalaisia. Näin ollen vakuutusyhtiön käytäntöä, tavoitetta ja keinoa ulkomaalaisten vakuutuksenhakijoiden kohdalla tulee tarkastella yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti.

Syrjintälautakunta katsoo, että X on näyttänyt, että sillä on ollut hyväksyttävät tavoitteet, jotka liittyvät riskien ja vakuutusyhtiön vastuun selvittämiseen. Vakuutusyhtiön käyttämät keinot eivät sen sijaan ole olleet asianmukaisia ja tarpeellisia, koska yhtiön tarvitsemat tiedot olisi saatu yhdenvertaisen kohtelun kannalta hyväksyttävämällä tavalla tiedustelemalla vakuutushakemuslomakkeessa suoraan sitä, onko kyseinen henkilö oleskellut Suomessa viimeisen kahden vuoden aikana ja onko hänellä Kela-kortti. Kansalaisuutta koskevan tiedon vaatimisessa ja sen ilmoittamisessa ei mainittuja seikkoja voida päätellä hakemuksessa esitetyillä perusteilla.

X:n käytäntö on omiaan saattaman ulkomaan kansalaiset erityisen epäedulliseen asemaan ja yhtiön nykyinen käytäntö johtaa siihen, että etnisesti muiden kuin suomalaisten on vaikeampaa saada kyseinen vakuutus. Syrjintälautakunta katsoo, että vakuutusten saamisessa on kyse merkittävästä asiasta ja kyse on välillisestä syrjinnästä.

Syrjintälautakunnan päätös

Vakuutusyhtiö X:n käytäntö ulkomaalaisten vakuutuksenhakijoiden kohdalla on ollut välillistä syrjintää.

Syrjintälautakunta kieltää vakuutusyhtiö X:ää käsittelemästä sairaskuluvakuutushakemuksia sillä tavoin, että ulkomaalaiset joutuvat huonompaan asemaan kuin suomalaiset. Asumisaikaa Suomessa ja Kela-kortin olemassaoloa koskevat tiedustelut on tehtävä yhdenvertaisesti.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki 2 §, 2 momentti, 6 §, 2 momentin 2) kohta, 13 §:n 1 momentin 2) kohta, 17 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.